

NVB Risicogebaseerde Standaard

Pseudo-UBO

Inleiding

De AML/CFT-wetgeving verplicht banken de UBO(s) van de klant te identificeren en redelijke maatregelen te nemen om de identiteit van de UBO(s) te verifiëren. Wanneer er geen UBO kan worden geïdentificeerd op basis van het eigendom of de zeggenschap van een bedrijf, worden de personen die behoren bij het senior management van de rechtspersoon aangemerkt als UBOs. In Nederland noemen we dit concept de 'pseudo-UBO'. Deze optie mag uitsluitend worden gebruikt als fall back optie, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijk zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO, en alleen als er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme. De Wwft definieert op dit moment het senior management als *alle* personen in het bestuur, of in het geval van een personenvennootschap, als *alle* vennoten.

Deze NVB Standaard beschrijft daarom drie mogelijkheden om de UBO te identificeren.

De drie mogelijkheden voor het identificeren van de UBO zijn:

- 1 op basis van het eigendomsbelang;
- 2 op basis van de feitelijke zeggenschap, of;
- 3 als laatste mogelijkheid door de risicorelevante medewerkers van het senior management als UBO aan te wijzen, zoals de statutair bestuurders.

Deze NVB Standaard beschrijft de Nederlandse risicogebaseerde aanpak voor banken om bovengenoemde eisen te implementeren in scenario's met een laag, neutraal en hoog risico. Het aangegeven risiconiveau van een scenario moet worden geïnterpreteerd binnen de volledige context van de klant, in dit geval met de focus op specifieke risico's met betrekking tot de UBO(s).

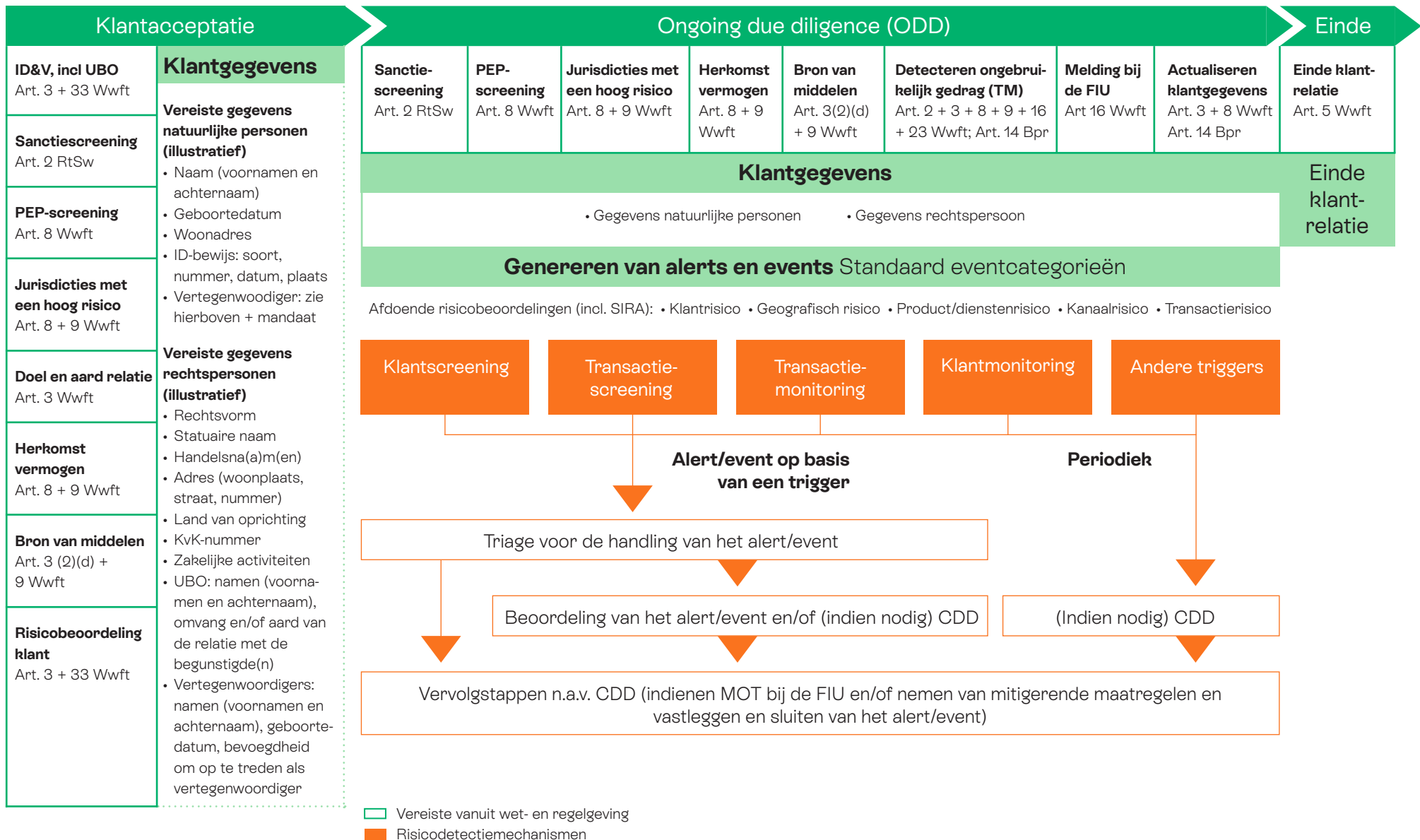
De positionering binnen het Financial Crime Framework

De identificatie- en verificatiemaatregelen voor UBOs zijn essentiële risicomitigerende maatregelen en wettelijke eisen voor het Client Due Diligence (CDD) proces, zowel tijdens de klantacceptatie als tijdens verschillende soorten reviews. Met deze maatregelen kunnen banken het eigendom, de feitelijke zeggenschap en UBOs van rechtspersonen transparant vaststellen. Transparantie over de uiteindelijke belanghebbende(n) draagt bij aan het voorkomen dat criminelen, corrupte personen en sanctieontduikers hun illegale activiteiten en activa kunnen verhullen.

Het is belangrijk om vast te stellen wie eigenaar is van of zeggenschap heeft over een rechtspersoon en om over passende, juiste en tijdige informatie van de UBO(s) te beschikken om de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme te beheersen. Informatie over de UBO, waaronder informatie over de reputatie van de UBO en zijn of haar eerdere activiteiten, is nodig om de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme van de klant te beoordelen en beheersen en om adequate AML/CFT-maatregelen voor deze risico's te implementeren.

Financial Crime Framework

Risicogebaseerd

NVB Risicogebaseerde Standaard

1 NVB Standaard

Door transparantie over de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van een klant kunnen banken de risico's van een zakelijke relatie op witwassen en het financieren van terrorisme beter beoordelen. Het eigendom en de feitelijke zeggenschap kunnen echter zo versnipperd zijn, dat er geen natuurlijke personen zijn die (alleen of gezamenlijk) op basis van hun eigendom het zeggenschap hebben over een rechtspersoon of die uiteindelijk een meerderheidsbelang in een rechtspersoon hebben.

Als er geen UBO is op basis van het eigendom of de zeggenschap, eist de Wwft dat banken alle personen die behoren tot het senior management van de rechtspersoon identificeren als pseudo-UBO. Let op, het identificeren van senior management als UBO kan uitsluitend worden gebruikt als fall-back optie. Vanuit een risico-gebaseerd en proportioneel perspectief draagt het aanmerken van alle leden van het senior management als pseudo-UBO niet bij aan een risicorelevante maatregel met betrekking tot risico's op witwassen en het financieren van terrorisme, en ook niet aan meer transparantie over de eigendoms- en de zeggenschapsstructuur van de klant.

Omdat beheersmaatregelen met betrekking tot de identificatie en verificatie van UBOs risicorelevant zouden moeten zijn, mogen banken een risico-gebaseerde benadering toepassen ten aanzien van de pseudo-UBO. Als er op basis van eigendom of feitelijk zeggenschap geen UBO van een klant kan worden vastgesteld, kunnen banken voor entiteiten die zijn gevestigd of geregistreerd in de EU zich baseren op informatie uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (de KvK) om de risico-relevante pseudo-UBOs te identificeren, namelijk de statutair bestuurders of de vennoten. Volgens de EBA Guidelines worden personen die de uiteindelijke en gehele verantwoordelijkheid voor de klant dragen en die bindende besluiten nemen uit naam van de klant, gezien als senior management. Dit kunnen de personen zijn die verantwoordelijk zijn voor het strategische beleid van het bedrijf, en over het algemeen zullen dit de statutair bestuurders of de vennoten zijn.

Omdat de handelsregisters in de EU derdenwerking hebben, mag de informatie over senior management (zoals de statutair bestuurders) uit de handelsregisters in de EU worden gebruikt voor de identificatie van de pseudo-UBOs. ^[1]

Voor scenario's met een laag of neutraal risico is het opvragen van informatie over het senior management in een handelsregister in de EU voldoende. Voor scenario's met een hoog risico moet aanvullende informatie bij de klant worden opgevraagd. Ook de verificatie van de identiteit van het senior management dat is aangemerkt als UBO kan worden uitgevoerd op basis van de informatie uit de KvK of informatie die is aangeleverd door de klant (zolang er geen sprake is van indicatoren die duiden op een hoger risico).

De pseudo-UBO kan worden vastgesteld op het niveau van de klant. Dit is met name relevant als de bank diensten verleent aan een lokale rechtspersoon en geen contact heeft met de klant op het niveau van de uiteindelijke moedermaatschappij.

Verder geldt dat het aanmerken van een lid van het senior management als pseudo-UBO in het geval van besturen die bestaan uit uitvoerend en niet-uitvoerend bestuurders, alleen betrekking kan hebben op de uitvoerend bestuurders. Een niet-uitvoerend bestuurder wordt niet geacht risico-relevant te zijn. Daarnaast zal een niet-uitvoerend bestuurder niet beschikken over de uiteindelijke en volledige verantwoordelijkheid voor de klant of bindende besluiten nemen uit naam van de klant, zoals vereist in de EBA Guidelines.

1 In Nederland beschikt het handelsregister over derdenwerking uit hoofde van artikel 25 van de Handelsregisterwet.

1.1 Het identificeren van senior managing officials als UBO(s)

In scenario's met een laag of neutraal risico

In dit geval worden de voor het risicorelevante bestuurders, dat wil zeggen de statutair bestuurders of vennoten, op klantniveau vastgesteld als UBO. Dit zullen de personen zijn die de uiteindelijke en gehele verantwoordelijkheid voor de klant dragen en die uit naam van de klant bindende besluiten nemen. Om senior management te identificeren als UBO zijn de volgende risico-gebaseerde maatregelen voldoende:

Als de entiteit is gevestigd of geregistreerd in de EU en er toegang is tot het Handelsregister in Nederland of in een ander land van de EU:

- In het Handelsregister de informatie opvragen over de statutair bestuurders of vennoten en bewaren van een kopie van het uittreksel.
- In het klantdossier vastleggen dat: i) als fall-back senior management wordt geïdentificeerd als UBO, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO en ii) er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van witwassen of het financieren van terrorisme.

Als de entiteit **niet** is gevestigd of geregistreerd in de EU of wanneer er geen toegang is tot het handelsregister in een bepaald land:

- Bevestiging van de klant van de statutair bestuurders of vennoten; en
- Vastleggen van de statutair bestuurders of vennoten in het dossier.
- In het klantdossier vastleggen dat:
 - i) als fall-back senior management wordt geïdentificeerd als UBO, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO en
 - ii) er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van risico's op witwassen of het financieren van terrorisme.

In een scenario met een hoog risico

In dit geval worden de statutair bestuurders of vennoten als senior management aangemerkt als UBOs op klantniveau. Om de pseudo-UBOs te identificeren zijn de volgende maatregelen van toepassing:

Als de entiteit is gevestigd of geregistreerd in de EU en er toegang is tot het Handelsregister in Nederland of in een ander land van de EU:

- In het handelsregister de informatie opvragen van de statutair bestuurders of vennoten en een kopie bewaren van het uittreksel, en
- De klant verzoeken om de informatie te bevestigen.

- In het klantdossier vastleggen dat als laatste mogelijkheid de hogere leidinggevende personeelsleden worden geïdentificeerd als UBO, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO.

Als de entiteit **niet** is gevestigd of geregistreerd in de EU of wanneer er geen toegang is tot het handelsregister in een bepaald land:

- Bevestiging van de klant van de statutair bestuurders of vennoten; en
- Vastleggen van de statutair bestuurders of vennoten in het dossier.
- In het klantdossier vastleggen dat als fall-back senior management wordt geïdentificeerd als UBO, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO.

Voor alle scenario's geldt dat de conclusie van het vaststellen en beoordelen van senior management als UBO en de bijbehorende bewijsstukken en documentatie moeten worden opgeslagen en direct beschikbaar moeten zijn in het CDD-dossier van de klant.

1.2 Het verifiëren van de identiteit van senior managing officials als UBO(s)

Scenario's met een laag of neutraal risico

De verificatie van de identiteit van het senior management dat is aangemerkt als UBOs kan worden uitgevoerd op basis van de informatie van de KvK of op basis van de informatie die is aangeleverd door de klant. Als alternatief kan de bank de pseudo-UBO(s) verzoeken een kopie van hun identiteitsbewijs op te sturen.

Een scenario met een hoog risico

Om de identiteit van de pseudo-UBO te verifiëren moet informatie worden gebruikt die afkomstig is van een betrouwbare bron, bijvoorbeeld een gewaarmerkte kopie van een identiteitsbewijs. Als de bank de pseudo-UBO persoonlijk ontmoet kan de identiteit worden geverifieerd door op dat moment bewijs van de identiteit van de pseudo-UBO te ontvangen.

1.3 Stichtingen en verenigingen

Stichtingen en verenigingen beschikken vaak over een groot bestuur. Als het feitelijke zeggenschap kan worden vastgesteld op basis van de statuten is het niet nodig om de fall-back op basis van pseudo-UBOs toe te passen. In scenario's met een laag of neutraal risico waarbij er geen UBO is vastgesteld op basis van eigendom of zeggenschap is het met de risicogebaseerde aanpak toegestaan om de risicorelevante bestuurders als UBO aan te merken, bijvoorbeeld de statutair bestuurders of

andere personen die de uiteindelijke en volledige verantwoordelijkheid dragen voor de klant.

1.4 Religieuze organisaties (bijvoorbeeld kerkgenootschappen)

In het geval van religieuze organisaties kunnen op basis van de risicogebaseerde aanpak de risico-relevante statutair bestuurders die senior management zijn worden aangemerkt als UBO. Dit zijn de personen die benoemd zijn in het statuut/de statuten van de religieuze organisatie. De klant moet deze identiteiten bevestigen met een verklaring die wordt afgegeven door de religieuze organisatie. Deze maatregel wordt toegepast in aanvulling op de identificatie en verificatie van de identiteit van de persoon die de contactpersoon is van de bank.

2 Impact

Het is voor klanten onnodig belastend en weinig zinvol om alle bestuurders, bestuursleden of aanverwante personen aan te merken als senior management en daarmee als UBO. Dit geldt met name voor stichtingen en verenigingen zoals sportverenigingen, verenigingen van eigenaren en religieuze organisaties, temeer omdat deze personen over het algemeen ook al zijn geregistreerd in het Handelsregister. Ook herkennen bestuurders, bestuursleden en verwante personen zichzelf vaak niet als UBO van de rechtspersoon. Voor banken zorgt een brede identificatie en

verificatie van het senior management als UBO voor een aanzienlijke administratieve last, zonder dat dit relevant is voor het risico. Het informatie-verzoek voor de klant is doorgaans eenvoudiger en gericht wanneer niet ieder bestuurslid, maar alleen de statutair bestuurders hoeven te worden geïdentificeerd als pseudo-UBO. De impact is met name buitenproportioneel voor stichtingen, verenigingen en religieuze organisaties, die meestal grote besturen hebben. Het is relevanter voor het risico en zorgt voor meer efficiëntie en kortere doorlooptijden van de CDD-processen (zowel tijdens de klantacceptatie als tijdens reviews) wanneer alleen de statutair bestuurders als senior management en dus als UBO worden aangemerkt en voor deze informatie gebruik wordt gemaakt van het Handelsregister.

3 Use cases

Let op, de use cases die hierna volgen zijn voorbeelden om de praktische toepassing van deze NVB Risicogebaseerde Standaard te illustreren en zijn niet uitputtend.

Laag risico

Voorbeeld

Een Nederlandse BV is voor 100% in eigendom van een Nederlandse holdingmaatschappij. Deze holdingmaatschappij is in eigendom van nog eens twee Nederlandse holdingmaatschappijen, die ieder 50% van de aandelen bezitten. Deze twee holdingmaatschappijen zijn ieder in eigendom van vier aandeelhouders, die allemaal 25% van de aandelen bezitten.

NVB Standaard

- Als er geen UBO kan worden vastgesteld op basis van eigendom of zeggenschap worden de statutair bestuurders als pseudo-UBO op het niveau van de klant aangemerkt.
- In het klantdossier wordt vastgelegd dat de fall-back is gebruikt, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO en er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van risico's op witwassen of het financieren van terrorisme.
- Om vast te stellen wie de statutair bestuurders zijn, kan informatie uit het Handelsregister worden gebruikt.
- De verificatie van de identiteit van de pseudo-UBO vindt plaats op basis van informatie uit het Handelsregister of door een kopie van een identiteitsbewijs van de pseudo-UBO.

Laag risico

Voorbeeld

Een klant is een religieuze organisatie en in het statuut van de organisatie staat het volgende: "Met betrekking tot het civiele recht worden de kerk en haar plaatselijke of samenkomende vergaderingen vertegenwoordigd door de voorzitter en de scriba, die in een schriftelijke resolutie door de kerkenraad zijn benoemd en gemachtigd."

NVB Standaard

- De kerkelijke organisatie levert een verklaring aan met de namen van de personen die benoemd en gemachtigd zijn door de kerkenraad (vastgesteld op basis van het feitelijke zeggenschap).
- De verificatie van de identiteit van deze personen vindt plaats op basis van een bevestiging door de klant van de identiteitsinformatie of een kopie van de identiteitsbewijzen van de UBOs.

Neutraal risico

Voorbeeld

Een holdingmaatschappij is in bezit van alle aandelen van drie dochtermaatschappijen. Deze dochtermaatschappijen leveren IT-diensten aan lokale bedrijven. De holdingmaatschappij en een van de dochtermaatschappijen zijn gevestigd in Nederland. De andere twee dochtermaatschappijen zijn gevestigd in Polen en het VK. De aandelen in de Nederlandse holdingmaatschappij zijn in bezit van vijf personen, die ieder 20% van de aandelen bezitten.

NVB Standaard

- Als er geen UBO kan worden vastgesteld op basis van eigendom of zeggenschap, worden de statutair bestuurders als pseudo-UBO op het niveau van de klant aangemerkt.
- In het klantdossier wordt vastgelegd dat de fall-back is gebruikt, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO en er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van risico's op witwassen of het financieren van terrorisme.
- Om vast te stellen wie de statutair bestuurders zijn, wordt informatie uit het Handelsregister gebruikt.
- De verificatie van de identiteit van de pseudo-UBOs vindt plaats op basis van informatie uit het Handelsregister en bevestiging van de identiteitsinformatie door de klant of door een kopie van een identiteitsbewijs van de pseudo-UBO.

Neutraal risico

Voorbeeld

Een Nederlandse entiteit heeft twee moedermaatschappijen die respectievelijk 49% en 51% van de aandelen bezitten. Beide moedermaatschappijen zijn genoteerd op een erkende beurs in een land in de EU.

NVB Standaard

- Als er geen UBO kan worden vastgesteld op basis van eigendom of zeggenschap, worden de statutair bestuurders als pseudo-UBO op het niveau van de klant aangemerkt.
- In het klantdossier wordt vastgelegd dat de fall-back is gebruikt, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO en er geen signalen zijn die duiden op een vermoeden van risico's op witwassen of het financieren van terrorisme.
- De identificatie van de pseudo-UBOs vindt plaats op basis van informatie uit het Handelsregister.
- De verificatie van de identiteit van de pseudo-UBOs vindt plaats op basis van informatie uit het Handelsregister of door een kopie van een identiteitsbewijs van de pseudo-UBO.

Hoog risico

Voorbeeld

Een Nederlandse BV die actief is in de telecom-sector is voor 50% in eigendom van een bedrijf uit de VAE en voor 50% van een bedrijf uit Zuid-Afrika. Van de Zuid-Afrikaanse moedermaatschappij is 50% van de aandelen genoteerd aan de Johannesburg Stock Exchange en 50% van de aandelen is in handen van vijf personen die elk 10% van de aandelen bezitten. De moedermaatschappij in de VAE heeft drie aandeelhouders die alle drie een derde van de aandelen bezitten: een bedrijf in de VAE, een in China en een in Jordanië. Deze ondernemingen zijn allemaal in bezit van meerdere aandeelhouders.

NVB Standaard

- Als er geen UBO kan worden vastgesteld op basis van eigendom of zeggenschap, worden de statutair bestuurders als pseudo-UBO op het niveau van de klant aangemerkt.
- In het klantdossier wordt vastgelegd dat de fall-back is gebruikt, nadat alle andere mogelijke manieren om de UBO vast te stellen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap niet hebben geleid tot een UBO.
- De identificatie van de pseudo-UBOs vindt plaats op basis van informatie uit het Handelsregister en bevestiging van deze informatie door de klant.

- De verificatie van de identiteit van de pseudo-UBOs vindt plaats op basis van informatie afkomstig uit betrouwbare bronnen, bijvoorbeeld een gewaarmerkte kopie van een identiteitsbewijs of doordat de UBO persoonlijk is langsgesproken bij de bank en de identiteit op dat moment is geverifieerd.

Het regelgevend kader

De regelgevende context die van toepassing is op dit onderwerp is te vinden in de relevante delen van de toepasselijke wetten, regelgeving en richtlijnen van verschillende autoriteiten, zoals: de FATF, de EBA en het Ministerie van Financiën. Hieronder volgt een overzicht van het huidige regelgevende kader met betrekking tot pseudo-UBOs.

- **Interpretatienota voor aanbeveling 10 van de FATF**

“Where no natural person is identified under (i) or (ii) above, financial institutions should identify and take reasonable measures to verify the identity of the relevant natural person who holds the position of senior managing official.”

- **Article 3(6) Revised 4AMLD**

“...if, after having exhausted all possible means and provided there are no grounds for suspicion, no person under point (i) is identified, or if there is any doubt that the person(s) identified are the beneficial owner(s), the natural person(s) who hold the position of senior managing official(s), the obliged entities shall keep records of the actions taken in order to identify the beneficial ownership under point (i) and this point”

- **EBA Risk Factor Guidelines, paragraph 4.21**

“When deciding which senior managing official, or which senior managing officials, to identify as

beneficial owner, firms should consider who has ultimate and overall responsibility for the client and takes binding decisions on the client’s behalf.”

- **Artikel 3 lid 2 sub b Wwft**

“de uiteindelijk belanghebbende van de cliënt te identificeren en redelijke maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren.”

“indien de uiteindelijk belanghebbende lid is van het senior management, noodzakelijke redelijke maatregelen te nemen om de identiteit te verifiëren van de natuurlijke persoon die lid is van het senior management, waarbij de genomen maatregelen en de ondervonden moeilijkheden tijdens het verificatieproces worden vastgelegd.”

- **Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 artikel 3**

“In case no UBO by ownership or control can be identified, or when there are doubts as to whether the identified UBO is indeed the ultimate beneficial owner or controller, the person(s) that belong to senior management of the entity qualify as UBO(s).”

“onder senior management [wordt] uitsluitend verstaan: elke bestuurder in de zin van artikel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, of, in het geval van een personenvennootschap, elke vennoot, met uitzondering van een vennoot bij wijze van geldschieting als bedoeld in artikel 19, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel.”

Afstemming tussen de ‘DNB Good Practices’ en de ‘NVB Standaard’

DNB heeft als doel organisaties waarop de bank toezicht houdt inzicht te geven in haar beleidspraktijk door bijvoorbeeld een interpretatie van wettelijke vereisten te verschaffen (Q&A), evenals voorbeelden van manieren waarop aan de wettelijke vereisten kan worden voldaan (Good Practices). Het is hierbij belangrijk op te merken dat noch de Q&As, noch de Good Practices van DNB juridisch bindend zijn.

Deze NVB Risicogebaseerde Standaard benadrukt dat het gebruik van de fall-back om pseudo-UBOs vast te stellen, zo weinig mogelijk moet worden gebruikt, maar de Standaard erkent wel dat het bij bepaalde structuren niet mogelijk is om een UBO te identificeren op basis van eigendom of zeggenschap (bijvoorbeeld bij instellingen voor collective investments). Indien mogelijk heeft het de voorkeur om tot een conclusie te komen op basis van eigendom of feitelijke zeggenschap van een entiteit en om de fall-back met pseudo-UBOs te vermijden. De Standaard beschrijft ook de toepassing en uitvoering van de risicogebaseerde benadering in meer detail. Daarnaast geeft de NVB Standaard meer praktijkvoorbeelden van het senior management voor scenario's met een laag, neutraal of hoog risico.

© Mei 2023

Nederlandse Vereniging van Banken
Gustav Mahlerplein 29-35
1082 MS Amsterdam
www.nvb.nl